

Grejs Lokalhistorisk Forening

Årsskrift 2023

– lokal butik
og mødested
for borgerne i Grejs

Dagli' Brugsen på Nørre Bygade 7, som huset så ud i 2012

Dagli'Brugsen i Grejs - ikke kun en butik, men også supermarked og lokalt mødested

Brugsen eller Dagli'Brugsen, som den hed de sidste mange år - var i over 100 år stedet, hvor Grejsborgere mødtes, købte sine dagligvarer og fik en snak om løst og fast med personalet og andre Grejsborgere eller med nye tilflyttere til byen.

Butikken havde et bredt udvalg af dagligvarer (tidligere også grovvarer) og fulgte løbende med tiden gennem moderniseringer og nye udvalg af varer. Fra 1960'erne gik butikken fra at være en mindre butik til at fremstå som et moderne supermarked med stort udvalg af dagligvarer.

Butikken havde lange åbningstider - senest kl. 8 – 20 alle ugens dage. Der var i weekenden friske baggrundstykker og senere bakeoff brød hver dag. Butikken havde i nogle år en meget flot grøntsagsafdeling, som blev præmieret af FDB som bedste udstilling.

Brugsen og Dagli'Brugsen havde en særlig kundeservice

Dagli'Brugsen tilbød forskellige ekstra serviceydelser til kunderne.

I butikken var der et håndkøbsudsalg for almindelige apotekervarer. Gennem et samarbejde med Gorms Apotek i Vejle kunne vi hente receptpligtig medicin i Brugsen, som apoteket leverede til Brugsen.

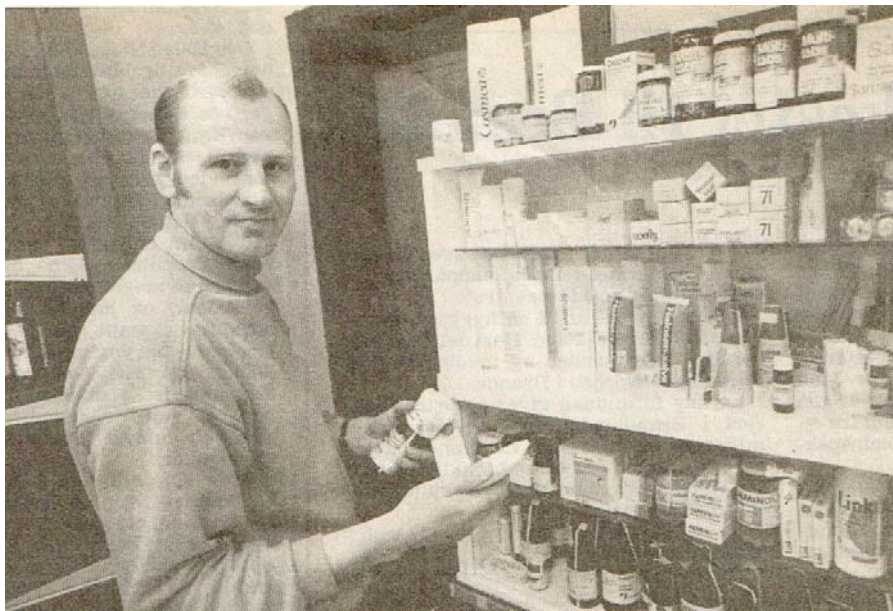
Der var posthus i butikken med mulighed for at hente postpakker, betale regninger, hæve penge og aflevere post til videre forsendelse. Ordningen var et samarbejde med Vejle Posthus. Senere kom der en GLS-pakkeshop til.

Dengang fotos blev taget med analoge kameraer, kunne vi aflevere filmrullen i butikken til fremkaldelse. Brugsen ekspederede filmene til fotolaboratoriet. Efter en lille uges tid var papirbillederne klar til afhentning i Brugsen. Der var også en kopi service, hvor der kunne laves fotokopier mod betaling, både store og små formater.

Butikken havde (selvfølgelig) salg af tips- og lottokuponer. Vi ved dog ikke, om nogen Grejs-borgere vandt den store gevinst...

En overgang kunne der indleveres tøj til rensning, som så blev videre ekspederet af Brugsen.

Før 1963 kørte Brugsen vareture rundt i oplandet 2 gange om ugen. De blev nedlagt, da behovet for vareturerne ude på landet blev mindre. Vareturerne blev dog genoptaget i nyere tid – nu med levering af dagligvarer til ældre mennesker.

Brugsuddeler Walther Tolderlund viser håndkøbsudsalget
(fra Vejle Amts Folkeblad)

Brugsen og Dagli´Brugsen havde stor betydning for Grejs og omegn

Brugsen og Dagli´Brugsen var et stort aktiv for Grejs og oplandet og var en vigtig del af byens liv. I 1964 begyndte Brugsen at holde åbent om søndagene i december. For at skabe mere opmærksomhed blev der den første søndag i advent bagt æbleskiver til kunderne af brugsuddeleren Darling Vesterholms kone, Ulla og hendes mor. Det blev en tilbagevendende tradition, at kunderne i sidste adventssøndag kunne komme ind i butikkens baglokale og få nybagte æbleskiver med gløgg, som blev lavet og serveret af bestyrelsesmedlemmer og personale. Det var en meget nær og varm oplevelse - snakken gik - og børn og voksne kom rigtig i julestemning.

Det var også i 1964, at Brugsen begyndte at lave juleudstilling i butikken. Der var julepynt og varer, som kunne være ideer og forslag til julegaver, så man behøvede ikke at gå andre steder hen for at købe julegaverne.

Årlige byfester i Grejs

Brugsen stod for et fast arrangement ved de årlige byfester i Grejs – med start fra 1975. Udenfor på Nørre Bygade 7 blev fra den tidlige morgen om lørdagen i byfestugen serveret gratis smurte rundstykker og kaffe. Et spillemandsorkester leverede musikken til kaffen. Og kongeparret i byfesten

Juleudstilling i 1964 med ideer til julepynt og julegaver i Brugsen.

Udstilling af julegave forslag i 1964

ankom i hestevogn efter en tur rundt i byen og blev hyldet af folket, som det hører sig til. Det var meget festligt med stor opbakning fra Grejs-boerne. Brugsen leverede også drikkevarer og andet godt til de forskellige boder på byfestpladsen. Sommetider blev fadøls fustagerne tømt før tid, og der opstod en kritisk situation... men så tog brugsuddeleren Walther Tolderlund og byfestens "forsyningsminister" ind til øldepotet i Vejle og hentede nye forsyninger. De kørte også til andre butikker for at skaffe de mest kritiske varer, som for eksempel pølser og brød. Det var en udfordring altid at være på forkant med de sultne og tørstige byfestgæster. Men Brugsen sørgede for, at der var nok til alle og bidrog med fordelagtige priser til gode overskud i byfesten.

Slagtilbud i butikken

Der var selvfølgelig gode slagtilbud i butikken op til juleaften, som f.eks. piskefløde til lavpris (var det kr. 3,95 for en ½ l karton?). Det skete som regel hvert år, at fløden blev udsolgt - og så måtte Walther køre rundt til de andre Brugs-butikker i området for at se, om der kunne hentes ekstra fløde... de havde nu også tit udsolgt.

Morgenkaffe ved Brugsen om lørdagen i byfesten fra 1975 - den første byfest i Grejs

Glimt fra morgenkaffen i byfesten ved Brugsen (1976)

Glimt fra morgenkaffen i byfesten ved Brugsen (1976)

Grejs-vinen

Fra 1993 havde Brugsen hvert år salg af "Grejs-vinen". Det var altid en rødvin, og den hed Grejs-vinen, fordi vinflasken var forsynet med et lokalt motiv på etiketten – som regel tegnet af en Grejs boer. Etiketten blev udvalgt af en uvildig dommerkomité efter der havde været udskrevet en lokal

GREJS BRUGSFORENING FYLDER 90 ÅR.

Vi er stadig friske - og fejrer det derfor med en række gode tilbud hver dag...

MANDAG, d. 13.- 8.

LÆKRE ISVAFLE
æske a'6 stk.
ta'3 æsker...

50.00

TIRSDAG, d. 14.- 8.

FUN LIGHT LÆSKEDRIK
fortyndes med
3 dele vand

1½ liter...

11.95

ONSDAG, d. 15.- 8.

ÆNDER dybfrost
restparti...

spar kr.

20.00

TORSdag, d. 16.- 8.

1 kg. CIRKELKAFFE
brun eller blå

kun...

33.95

FREDAG, d. 17.- 8.

REJER dybfrosne
200 gram

ta' 2 pakker...

35.00

LØRDAG, d. 18.- 8.

friskbagte RUNDSTYKKER
(så længe lager haves)

10 stk.

16.95

Friskere...

Du skal ikke gå langt efter friske ideer og friske varer. Brug Brugsen.

Det er det rene fadol...

TØM EN ØLVOGN

LØRDAG DEN 18. aug.
kl. 8⁰⁰- 14⁰⁰.

Ta' 3 kasser
FAXE FAD
3 x 12 stk.

100.-

Max. 6 kr. pr. kunde + pant

XX

TORVEDAG = TORVEDAG = TORVEDAG = TORVEDAG

UDOVER FAXE'S ØLVOGN og SKERBÆK FISK MED SIT STORE UDVALG AF FRISKE FISK - vil der hele lørdagen være en vogn fuld af tidens friske grønsager på parkeringspladsen. BEMÆK BL.A.:

2 stk. FLOTTE BLOMKÅL... kun 15,00
NECTARINER ELLER FERSKNER 1 kg. kun 10,00
8 stk. FLOTTE BANANER kun 14,95
3 stk FRISKE AGURKER kun 10,00

XX

VI TAR DANKORT

Brugsen

Nørre Bygade 7 - Grejs
7100 Vejle
TLF. 75 85 30 24

Tegnekonkurrencer for børnene

Brugsen lavede af og til tegnekonkurrencer for børnene og uddelte præmier for bedste tegning. Mange børn deltog, og tegningerne blev hængt op i butikken, så folk kunne beundre de kreative evner i Grejs. Ved Brugsens jubilæum i 1990 var tegnekonkurrence en del af festlighederne.

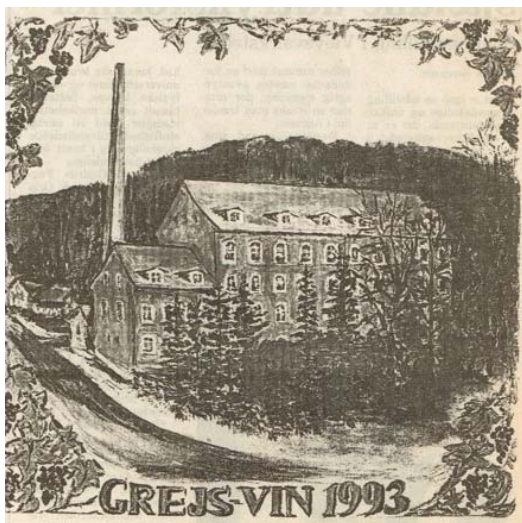
konkurrence. Der kom flere flotte etiketter på den årlige Grejs-vin. Selve vinen blev valgt af bestyrelsen blandt flere forskellige forslag fra uddeleren. Brugsen arrangerede også vinsmagning i Borgergården – efterfulgt af gode tilbud i butikken.

Vinen blev solgt i stort oplag og brugt som gave og til fester. I år 2000 blev for eksempel indkøbt 1.600 flasker, som blev solgt til kr. 42,95 pr. flaske eller 3 for kr. 110,-. I starten måtte bestyrelse og personale selv sætte etiketter på flaskerne. I de senere år brugte man et foto fra Grejs som motiv på etiketten – for eksempel Grejs Vandværk eller kongeparret i byfesten.

Dagli'Brugsen støttede med en krone for hver solgt flaske Lokalhistorisk Forenings udgivelse i 2000 af bogen "Landsbyen Grejs – Fortællinger om Folk og Fæ".

Gavelisten

Der var en fast ordning ved runde fødselsdage, sølvbryllup eller andre arrangementer i byen, at man oprettede en gaveliste i Brugsen. Gavelisten blev oprettet af den person, der ønskede at stå for indsamling til en gave. Dem, der ville bidrage til gaven, skrev sig på listen og betalte pengene i en

Grejs-vin etikette med Grejs Mølle, tegnet af Signe Schmidt, Grejs (fra Vejle Amts Folkeblad)

Brugsuddeler Walther Tolderlund viser et udvalg af Grejs-vinen gennem flere år (fra Vejle Amts Folkeblad)

Brugsuddeleren og brugsforeningens formand Willy Mortensen fejrer Grejs-vinens ankomst til Brugsen i 1994. Buketten og vingaven er til vinderen af vin-etiketten..

særlig pengekasse. Der var sat en frist på, og derefter skulle den ansvarlige for listen stå for at købe og overrække gaven med angivelse af giverne. Det var en effektiv måde at få gennemført "gavegivningen". Det gav den mulighed, at "alle" kunne være med, og der kunne købes en rimelig stor gave. Et bidrag kunne typisk være kr. 25,-, senere dog lidt større beløb, men overkommeligt for de fleste. Indsamlingsordningen blev også brugt ved begravelser og bisættelser i Grejs Kirke som bidrag til en krans eller bårpynt som et sidste minde for den afdøde.

Brugsen og Dagli' Brugsen var her i Grejs i over 100 år

Brugsen blev oprettet i år 1900 som en forening ved en stiftende generalforsamling. Brugsen meldte sig ind i FDB i 1917 – men var fra starten og det meste af sin levetid drevet som en selvstændig forening og butik med en fast ansat uddeler og en bestyrelse bestående af lokale beboere - valgt på den årlige generalforsamling.

se BRUGSENS priser

DAVRE, stor pk. _____	1,98
SAFIR mel, 2½ kg ps. _____	3,65
Margarine TRE KRONER, ½ kg _____	1,58
do "25" ½ - _____	1,43
Bagepulver, 125 gr. ds. _____	0,58
Peber & kanel, 50 g ds. _____	0,78
Bordsalt, strodåse _____	0,25

Sardiner i tomat _____	56 øre
Makrel i tomat _____	78 øre

Kaffe, BLÅ CIRKEL, ½ kg _____	5,00
- Hvid CIRKEL ½ - _____	4,52
Kiks, KAREN KOK, 27 g pk. _____	0,69
Ananas i torn, st.ds. _____	1,75
Ferskner 1/1 ds. _____	2,58
Dessert jordbar _____	1,82

Hush. ÆRTER, ½ ds. _____	92 øre
Gulerødder i torn, ½ _____	73 øre

MAJOR plæneklipper _____	97,00
MAJOR motor do _____	385,00
MAJOR håndmixer _____	105,00
MAJOR transistor _____	425,00
MAJOR fjernsyn 23" _____	1525,00
MAJOR køleskabe 170 L _____	695,00

MAJOR navnet borger
for god kvalitet!

"MAJOR"

**nu åbner Brugsen
i Grejs**
TIRSDAG den 26. maj 1964 kl. 10
sin nye butik

Priser på
dagligvarer
og hårde
hvidevarer
i maj 1964

Brugsen havde butik flere steder i byen og i de seneste mange år i bygningen på Nørre Bygade 7, hvor der i dag er frisør, pizzeria og lejligheder.

Butikken havde egne varer, men solgte mest dagligvarer fra FDB – og før i tiden også grovvarer på lager. Det var især til landbruget, såsom arbejdsredskaber, reb, kreaturbindsler og andre nødvendige redskaber og værktøj.

Fra 1963 havde Brugsen forhandling af hårde hvidevarer, fjernsyn og mindre husholdningsapparater – naturligvis alle af Brugsens eget mærke MAJOR. Det gjorde, at der kom mange MAJOR køleskabe og fryserne til byen.

Moderniseringer og udvidelser

I 1964 var der en omfattende modernisering med indretning af 2 nye lagerrum, nye kølediske og indretning som et supermarked – og nu med selvbetjening. Den sidebygning, hvor der nu er frisør og pizzeria, blev bygget til i 1972, og udvidede med 200 kvadratmeter butiksareal.

Der var også benzintank og en telefonboks foran Brugsen – og selvfølgelig en døgnåben tobaksautomat til smøgtrængende Grejs-folk.

Brugsen, som den så ud i maj 1963 med Darling Vesterholm som nyansat brugsuddeler. Han var samtidig blevet gift med Ulla. Se bryllupsudsmykningen af indgangen til deres bolig i sidebygningen.

Formand for Brugsen Gerda Bisgård og uddeler Darling Vesterholm markerer modernisering og udvidelse af butikken i 1964.

■ Brugsen med tilbygning af butik i 1972, benzintank, telefonboks og tobakstautomat. I den gamle sidebygning havde Sparekassen Sydjylland filial.

Pengeinstitut i sidebygningen

Fra 1972 var der pengeinstitut i sidebygningen med egen indgang, der hvor der tidligere havde været bolig for uddeleren. Først en filial af Sparekassen Sydjylland – senere afløst af Andelssparekassen (JAK/Folkesparekassen). Så kunder i Brugsen kunne samtidig få ordnet deres bankforretninger på stedet.

■ Butiksrudderne i Brugsen med Esso-benzintank og tobakstautomat (cigaretter) – fra 1964. Bemærk "parade" af barnevogne.

■ *Brugsen på Nørre Bygade 7 Grejs, som den så ud i 1969 før tilbygning af butik- men med nyanlagt parkeringsplads.*

90års fødselsdag og nyt navn Dagli'Brugsen

I 1990 fejrede Brugsen 90års fødselsdag med festlige og musikalske indslag. Børn fra Grejs Friskole havde lavet en sang og en stor billedplanche til Brugsen og forærede et bord med bænke. Der var torvesalg på parkeringspladsen foran Brugsen og stort rykind af gratulanter og kunder på jubilæumsdagen. Opbakningen til Brugsen var mærkbar – i jubilæumsåret var der 210 medlemmer af Brugsforeningen.

Fra 1993 ændrede Brugsen navn til Dagli'Brugsen efter et nyt koncept udviklet af FDB. Det medførte en øget omsætning, og butikken blev igen kraftigt moderniseret og videreudviklet som et moderne supermarked. Dagli'Brugsen udgav en ugentlig reklamefolder med tilbud på sine varer.

Dagli'Brugsen overtaget af FDB

I år 2000 blev Dagli'Brugsen overtaget af FDB. Det skete efter en del år med økonomiske vanskeligheder på grund af svigtende salg og efterhånden en større gæld. Fusionen med FDB blev vedtaget på årets generalforsamling og var forinden behandlet og godkendt i FDB efter forhandlinger i banken med direktøren for Dagli'Brugs-kæden. Herefter var Dagli'Brugsen ikke mere styret af en lokal bestyrelse. Der blev i stedet oprettet et butiksråd, som kun i begrænset omfang havde indflydelse på driften. Med en ny og driftig uddeler forsøgte man at højne omsætningen ved at omlægge og modernisere butikken... igen.

I samme år 2000 kunne der have været afholdt 100 års jubilæum for Brugsen, men det syntes man ikke var relevant at fejre på grund af den økonomiske krise, som Dagli'Brugsen befandt sig i.

Daglig' Brugsen blev lukket i begyndelsen af 2013, efter et stort underskud - og gennem de sidste år en hyppig udskiftning af uddelere. Selvom der lokalt blev gjort meget for at bevare Dagli'Brugsen i Grejs, ønskede COOP ikke at fortsætte driften, da man ikke kunne se nogen udsigter til en bedring af salg og økonomi i de kommende år.

Dagli'Brugsen sluttede med et ophørsudsalg... og derefter var mere end 100 års butik, supermarked og lokalt mødested i Grejs en saga blot.

En stor tak til tidligere brugsuddeler Darling Vesterholm samt forenings- og butiksrådsformand, Willy Mortensen for en grundig gennemgang af årsskriftet og med gode og præcise kommentarer. De var begge i mange år engageret og på tættest hold i Brugsens drift og brugsforeningens liv. Grundlaget for årsskriftet er materiale om Brugsen i Lokalhistorisk Forenings Lokalarkiv i Grejs Kulturcenter.

På hjemmesiden: grejslokalarkiv.dk/historiearkiv og på siden: arkiv.dk findes der under "Grejs Lokalhistoriske Arkiv" flere opslag om Brugsen.

Redaktion:

Axel Nørr/Grejs Lokalarkiv. Mail: grejslokalarkiv@gmail.com. Januar 2023.